

MAGYAR KURIR

Indúlt Bétsből, Kedden November' 26-dik napján, 1816-dik esztendőben.

Nagy Britannia és Irlandia.

Lord *Castlereagh* külső dolgokra ügyelő Minister, igen fényes vendégséggel tiszteltetett meg *Irlandiában Belfast* város mint az ő születése' helye által, a' hova ő néhány heteknekelőtte a' maga édes attyának meglátására útját vette. Nevezetes beszédet tartott ezen vendégség' alkalmatosságával a' Minister a' maga' polgártársaihoz: —

„Én, úgy mond ezen erántam bizonyított tiszteletet úgy nézem, mint ezen számos, betsületes, és megvilágosodott társaságnak az én, mint Státus' emberének magam viseletével való megelegetése' kinyilatkoztatását. Ennek a' megelegetésnek nem lehet azon emberekre nézve is igen kedvesnek nem lenni, kikkel én a' Státus' közönséges' dolgait ily sok időtől fogva egygyütt folytatom; mivelhogy én, midőn külső országokra valék küldettelve, az ő útasi-tásaik szerént tettem lépéseimet, 's ha a' történetek az én Királyomnak és hazámnak ditsőségére végződtek-el, és az én polgártársaimnak helybehagyásukat megnyerték, én, mondom, ezen ditséretet egyedül tsak magamnak nem tulajdonithatom. Én azok közzül, kikre a' Státus' hajójának kormányozása bizattatva vala, tsak egygyik valék. Ámbár nagyon hanyhódó és nyúghatatlan tenger ellen kelle tusakodnunk, tsakugyan az a' bizonyos reménség táplál bennünket, hogy a' hajót nem tsak minden vitorláival és lobogó zászlaiival egygyütt, hanem úgy vissza hoztuk a' kikötőbelybe, hogy annak

tsak egy deszkátskáját is el nem veszítettük. Ki kell itt nyilatkoztatnom, hogy a' mi Régens Princzünk az, kinek ezt a' nagy resultatumot köszönhetjük, a' ki attyának nyomdokait követvén, 's annak plánumait és tanátslásait a' magáéivá tévén, az ő igazságos volta 's lelkének nagysága által tettünk szert ezen resultatumra (Ezen szokora nagy tapsolás támadott a' halgatók között). Volt oly idő a' hadakozásnak elején, midőn ennek folytatása eránt a' vélekedések megoszolva voltak. Sok nagy tapasztalású és megvilágosodott Státusembereink úgy vélekedtek, hogy akkor békességet kellett volna kötnünk Frantziaországgal: hanem utoljára tsakugyan úgy mütatta-ki magát a' dolog, hogy a' nagy tusakodásnak folytatása elkerülhetetlenül szükséges legyen. Ez nem valami plántatartományokkal való meg nagyobbodásért, hanem országunknak fennállhatásáért való tusakodás vala. Nem az ő Felsége Ministerei vezérlették a' népet; a' nép vezérlette a' Ministereket; 's az Országlószék és nép egy kézre 's egygyetértőleg dolgozván, meggyőzhetetleneknek lenni megmütatták magokat (Erre még nagyobb tapsolás támadott). Kimondom, hogy a' hadakozás egy időben nem vala a' nép' tettésével megegyező: de lassanlassan, más úton, vissza tére végezetre a' közönséges' vélekedésnek és nagyobb lelkű érzésnek árja a' meggyőződésre. Már ekkor az én hivatalos társaimnak minden lépéseiket a' nép vezette; a' nép ment előttük mindennütt; a' nép sürgette a' háborút egész hat-

hatósággal, nem az országlószék. Minden terheket olyan örömmel és állandósággal hordozott, mellyeket csak a' szabad nemzettek tudnak esmerni és betsülni. Az Országlószék' csak a' nemzet' közönséges lelkének nógatásait követte, mint ezt tselekedni néki mindenkor kötelessége; 's a' következők belőlle, a' miért most uraságtok is ily nagy helybehagyást mutatnak. Ezen örvendezések által körülvétettve lévén tsakugyan el nem mellőzhetem halgatással azokat a' nagy inségeket és szükségeket, mellyekkel az egck ezt a' nemzetet, felhőkhöz hasonlító módon elborították, 's kéntelen vagyok megvallani, hogy a' hadakozásnak elvégződésével a' békességnek áldásai nem tértek vissza. A' kereskedés erőszakosan más tsatornákba hajtatott vala; ez is a' hadakozás' útjait követte a' lefolyt 20 esztendő alatt, 's tettzet az isteni gondviselésnek, hogy ezen útakon a' kereskedés' némely ágainak szokatlan eleveneséget okozzon. Ez a' hadi-kereskedés a' tartos, nagy, és közönséges iparkodás által, a' maga nagyságához képpest való befolyást szerzett vala a' néphez: azonközben, egyszer hirtelenül megszűvén 's a' kereskedésnek régi útjai még megnyílva nem lévén, megállapodás következék belőlle, a' mellyet szenvedni keserves dolog. A' mi mostani szenvedésünk a' *kimerülés* (telyes megfogyatkozás). Az embereknek erköltseik és hajlandóságaik nem oly könnyen szoknak nálunk hozzá ahoz a' békességi tsendes kereskedéshez, melynek állandó boldogság a' következése, mint más országokban, ha szintén minden gondólkodó kereskedőnek az ilyen kereskedés' visszatéréséhez kelle-ne számot tartani; sőt a' mellyel már lassanlassan ismét bódogúlni is szemléljük szigeteinket. —

„Hanem, a' midőn ezeket a' mulandó szenvedéseket elméinkben forgatjuk, nem annyira azt kell tekintenünk, *hogy mik vagyunk most, hanem azt, inkább, hogy mik volnánk*, ha valamelly szerentstélen tsillag,

a' világ' tyrannusának hatalma' alá vetett volna bennünket; a' melly tekintetben tsak mint példat úgy említem, hogy a' Prussus kitsiny Státusnak, melynek népessége tsak fél annyi, mint a' miénk, azok a' 4 esztendő, mellyek alatt a' Frantzia jármat nyögve hordozta, 50 millió font Scrlingekbe (valami 300 millió ezüst tallérkba) kerültek. Már most, Uraim! megbizonyosodott az, hogy a' Frantzia uralkodónak, annak a' szabadság', sőt mondhatom hogy az emberi nemzet' ellenségének czélzásai ellenünk valának intéztetve. Ezt ő már még titkolásra sem tartá tovább méltónak, hanem a' maga mostani tartózkodásának helyén közönségesen kinyilatkoztatta, hogy ő, valamint a' háborúnak úgy a' békességnek idejében vagy inkább azon rövid fegyverszünések alatt, mellyeket nekünk engedhetett volna, és ha szintén már egész Európa az ő lábai eleibe borúlva vala is, úgy ítelt, hogy addig semmit tökéletességre nem vitt, míg Nagy Britanniát független népnek lenni szemléltette. Kérem tehát uraságtokat, hogy a' mi kereskedésünk' állapotját 's egyéb segedelem kútfejeinket, úgy, a' mint ezek most vagynak, hasonlítsák össze azzal, a' mivé mind azok lettek volna, ha a' mi Régens Printzünk és az ő Országlószéke magokat arra vétettetni engedték volna, hogy valami egyéb eszközökkel és le azokkal éljenek, a' mellyekkel éltek.“

Ezen beszédét végezvén a' Minister, felvette a' pobarat 's az Apja' Marquis Londondry' egészségiért ivott, mellyet e' hallván, felállott, 's ily szókra fakadott: — „Nem találok kifejezéseket, a' mellyekkel boldogságomat, kevélységemet, és örvendezésemet kimondhassam. Hálát adok az istennek, hogy nekem oly fiat adott, ki a' hazának ily nagy ily fontos szolgálatot tett, kihez az ő fejedelme ily nagy bizodalommal viseltetik, és a' ki, az isteni gondviselésnek vezérlése alatt Európának békességet ajándékozott. Ah! én valósággal szerentsés megáldatott ember, boldog apa va-

gyök; 's áldom érette a' Mindenhatót. — A' nevezetesebb pohárköszönések közé tartozott ez is: — „Éljen ez az ország (Irlandia), ez a' legnagyobb vezér' (Wellington), 's a' legnagyobb StátuseMBER, vagy oszlopember' (*Castlereagh*) hazája! — Utoljára a' tengeri és szárazon való seregek egészségiért ivott a' Minister.

Irlandiában, *Resetown* nevű faluban tsaknem hitelfelett való gyilkosságot követtek-el valami gonoszok a' múlt Oktober' 29-dikén éjjel. *Lynchy* nevű nemes úrnak a' házára réa menvén azt felgyújtották, még pedig úgy, hogy magának *Lynchy* urnak is, a' vejivel, ennek feleségével, gyermekével, 's két leány és két férjfi tselédekkel egygyütt, oda kellett égnék. A' gyilkosokat még nem tanulhatták-ki, hanem, gondolják, hogy boszszúállásnak kívánásából vetemedtek ily nagy gonoszságra három tolvajok, azért, hogy ezek törvényszék' eleibe lévén idéztetve, a' tolvajság a' *Lynchy* úr' és veje' bizonyágtételeik által sült réájok. Gyanítják, hogy ezek közzül mentek volna némelyek réájok.

Londonban fényes vendégséggel innepelték mostanság a' Halkereskedők' a' Királyi Hertzeg *Kent* születése napját (ez is a' Ministerekkel ellenkező részszel tart). Ebben a' vendégségben *Wood* a' Lordmájor ült elől. Az ő egygyik kezefelől Királyi Hertzeg *Sussex* a' másik felől *Orleans* Frantzia Princz ültek. Princz *Kent* maga most *Brüsselben* van. Sok és nagy ditséreteket halmozott réa a' társaság, azért, hogy a' tudományoknak és mesterségeknek pártját fogja, azoknak viragoztatóit segíti betsüli, 's a' szegénységgel sok jót teszen. A' Lord Májor az ott jelen lévő *Orleans* Princzet is azért magasztalta igen különösen, hogy Princz *Kentnek* jó barátja, és azért is, hogy a' maga gyermekeit, a' maga neve' örökösait Angliában nevelteti. — Princz *Orleans* azt felelte ezen ditserő beszédére a' Lordmájornak, hogy ő annak a' hízeltkedő bizodalomnak, mellyel eránta a'

Lordmájor viseltetik, semmivel jobban meg nem felelhet, mint ha őtet bizonyossá teszi a'felől, hogy ő egész atyai indulattal azon iparkodik, hogy gyermekei a' *Britanniai* princípiumok szerént nevellessenek-fel, 's a' *Britanniai* szabadságot betsülni megtanulják.

A' *Ludditák* vagy *Luddisták*, már annyira mentek, hogy a' Fábrikáknak a' *Nottinghami* környéken 's egyéb műhelyeknek özszerontásával nem elégesznek meg, hanem pusztítani is kezdetek a' házakban. Estvénként az emberek vagy ki nem mennek házaikból, vagy ha ki mennek, legalább pistolyokat vesznek magokhoz. Azt mondja a' *Times*, hogy már valósággal eljött az ideje, hogy az Országlószék is jobban belé nézzen a' dologba, 's az Előljáróknak, kik a' népnek már ellene nem állhatnak, hathatós segítő erőt rendeljen.

Ugyan ezen *Times* nevű újság egyebek között ezeket írja Anglianak jelenlévő kereskedésbéli állapotjáról: — „Már semmi kereskedésbéli vetélkedőktől nem tartván, mint manufakturisták győzedelmeinknek borostyán koszorúkon szunnyadozánk 's e' mellett a' tudományoknak Fábrikai használásával inkább oda nézvéen, hogy szerzeményeinket siettséggel szaporithassuk, mint sem hogy inkább a' készítésnek jóságára néztünk volna, innét a' következet: hogy a' dolgozó alkotmányaink' szaporasága elnyomta kézi munkásaink' szerzeményeinknek jóságát. Gyapott matériáinknak tsillamlása, már tsak aligalig takarhatja-el a' szövésbéli fogyatkozásokat az idegeneknek szemek előtt, 's mi sósavanyuság által páztolt gyoltsaink, ha bár a' megvakításig fejerek is, tsak ugyan nem olyan jók, mint régenten a' közönséges bánás' módja szerént voltak. Az a' vas, melly az utóbbi esztendőkkben a' mi egygyik legjobb manufaktúránkból került - ki a' vásárra, olyan rossz vala, hogy nem lehetett hasznát venni. Tsudálhatjuk-é tehát még is azt, hogy a' békesség után, midőn kereskedésbéli ve-

télkedő társainknak száma is nevedett, Spekulánsaink nem tudhatják, hogy mit tegyenek kereskedő portékaikkal, és hogy Fabrikásaink, nem lévén elegendő munkáik, vagy dolgozó embereiket elküldeni, vagy pedig azoknak fizetéseiket lejjebbszállítani kéntelenítettnek.

Angliából Nov. 7-dik napján egy Királyi postahajó evezett által a' *Calaisi* kikötőhelybe, hogy Miklos Orosz Nagy Hertzeget onnét Angliába által vigye. A' *St. Alban'* palotáját készítették-el számára, melyben ottjártok' alkalmatosságával az Austriai Cs. Fő Hertzege is szállva voltak.

Londonban egy időtől fogva valami hosszú rúddal látnak az utzákon járni bizonyos embert, ki a' rúdja' végén ilyen irást hordoz nagy betűkkel: *A' 2 és 3 számos házak gyanusok, melyre nézve nem jó oda járni.* Azt tartják, hogy ez az ember a' politzia' rendelkezéséből jár széllyel az utzákon éjjel nappal, azért, hogy az emberek a' nevezett' rossz (bordély házaktól elidegenedjenek, 's így osztán a' keresete azokban lakóknak elveszvéen, talám a' ház' tulajdonosa maga ki fogja onnét szorítani a' gyanus személyeket, vagy más szókkal, talám magában meg fog szűnni az ezekben gyakorlásban lévő rút élet. Éjjelenként hogy olvasni lehessen, meg vannak a' feljebb előhozott megintő szók, által-látszólag világositva. —

Londonban úgy is próbálták már a' mostani Polgármesternek ideje alatt az ilyen felettébb híres házakat, ha szinte egészen nem lehet is, legalább tsak valamennyire is megzabolázni, hogy estvénként a' kapú mellé két felől egyegy embert állítottak nagy szövétnekekkel, olyan reménséggel, hogy estvénként az oda ki-'s bejáró aszszony, 's az ezeket kísérető ferjfi személyek, hogy mindeneknek szemekbe ne tűnjenek, le fognak hagyni az ilyen házakba való járkáláson. —

Hogy *Londonban* ily bajos az efféle házakat megzabolázni, onnét van, hogy itt

az égszer meghatározott törvényeket betű szerént meg kell tartani mind addig, míg a' törvényhozók meg nem változtatják. A' törvények pedig ezen házakra nézve azt kívánják, hogy ha valakinek, példának okaért a' szomszédoknak vagy akár mi lakosoknak valami panaszszok van ellenek, tehát a' kiszabott törvénykezés útján panaszólják 's keressék-meg őket. Már pedig ez igen sokba kerülne, 's unalmas perlekedés is lenne. Ritkán avatja magát valaki belé.

Spanyol Ország.

Don *Cevallos* a' Ministerségről lemondván, *Don Josef Garcia de Leon y Pizarrot* nevezte helyébe Státusministerré a' Király. — Már hat versben történt külömbkülömb országolások alatt, hogy ez a' *Cevallos*, a' Spanyol országi külső dolgokra való ügyelő Ministerségre lépett 's arról ismét lelépett. *Pizarro*, a' ki most helyébe tétetett, a' mostani Király' apja IV-dik *Károly* 's *Bonaparte Josef* alatt Státustanátsos, a' *Cortesek* alatt belső dolgokra ügyelő Minister, 's a' mostani Király *Ferdinándus* alatt végezetre *Berlini* Követ volt.

Orosz Birodalom.

A' Császárt Oktober' 25-dikére várták *Warschauból* vissza *Petersburgba*.

A' *Conservator Imperial* írja, hogy a' *Phönix* nevű Brigg, melly a' Császári testörző seregből 27 embereket (régen irtuk miatt) *Stockholmba* vitt vala, onnét Oktober' 22-dikén szerentsésen vissza érkezett *Cronstadthoz*. A' Brigg Kapitánya 's a' vélelélvők nem tudják eléggé ditsérni azt a' betsületet, mellyel őket *Stockholmban* a' Király, a' Koronaörökös, 's minden rangú tisztek fogadták. A' Kapitány a' *Kard-Rendczimmerrel* is megtiszteltetett, kinek az a' szerentéje volt, hogy a' Koronaörököst a' nevezett Orosz Brigg hajón fogadhatta, 's néki mindeneket megmutogatott, ki-től minden hajós legény egy, a' 27

mustrakatonák között mindenik négyt, 's az altisztek hat-hat aranyot kaptak ajándékba.

Német Ország.

A' Német Diéta első ülésinek pompáiról (Nov. 5 dikén) ezeket jegyzik - meg a' *Frankfurti* levelek: — Minden Követnek az Austriai Cs. K. Elölülő Követ' palatája' eleibe való megérkezésekor 's hintójából való kiszállásakor, a' tisztességet-tevő katonaság, melly a' kapunál állott, zászlótsoválással, presentálással, és dobolással köszöntötte ő Uraságokat. Az Elölülői Követségi számos szolgák gazdag Udvari formaruhájokban az ajtónál állottak. A' palota' külső szobájában az Austriai Cs. K. Elölülői Követségi személyek fogadták a' Követ Urakat 's vezették-bé a' tanácskozó szalába, melynek ajtaja előtt ismét katonastrázsák állottak. Minekutánna ezen szalában egy kerek asztalmellé a' Követ urak minnyajánieültek, 's hátok megett a' Titoknokok is helyeikre letelepedtek, legelőbb Gróf *Buol-Schaunstein* az Elölülő Követ ur mondott-el egy környülállásos kinyitó beszédet, 's utánna rendre a' Prussus, Belga, 's egyéb Követek szollaltak-fel, és hasonló környülállásos 's az Elölülő Követ Úr beszédjét helybehagyó beszédek olvastak-fel.

A' második ülést November' 11-dikén tartotta a' gyűlés, melyben az Elölülő Úr az elő forduló foglalatosságokról terjesztette a' Követ Urak' eleibe az előre való környülállásos előadást.

Végezte azon rendtartás' leírásának, mellyel a' Német Diéta a' maga üléseit folytatja: —

A' Cancellaria 's az Archivum is előrevalóképpen, a' Követségeknél előtudtokkal, az Elölülő által kapják a' magok elrendeltetéseket oly módon, hogy az Elölülői Cancellaria ideigvalóképpen a' Szövetségi Cancellariának foglalatosságait is átvesszi, 's az Elölőnek a' Szövetségi Gyűlés' eleibe terjesztetett jóvállása után, általa a' Személyek is bétetettnek, 's neki jus adatik arra, hogy annak tagjait, ha kötelességeiket illendőben nem teljesítendik, elbótsáthassa, 's nem külömben, hogy a' Szövetségi Gyűlést illendő hatalmat is gyakorolhassa a' között tisztviselőkre nevezve. Az Elölülői Cancellaria, az Aktáknak 's minden írásoknak léteztetésekre, egy bátoros helyet rendel-ki előrevalóképpen, 's ezen írásoknak jó gondviselés alatt való léteket elintézi. Az ezekre való vigyázatás mindenkor az Elölülőt illeti, az oda való bemenetekre pedig 's a' kivárat *Copiák*-nak kivitelére a' Szövetségi Követek között mindeniknek jussa van: hanem *originalis* Akták és Diplomák tsakügyan senkinek ki nem adattatnak a' Gyűlés' rendelése nélkül.

Elegyes dolgok.

Azt írják *London*bol, hogy ott igen korán beállott a' tél, még pedig szokatlan kenénységgel; már Nov. 7-dikén *London* körül valami 40 mértföldnyi vidéken, nagy hó feküdt. A' mezei munkások még holdvilágnál is iparkodtak, még a' mezőn lévő gabonaikat békapni.

Nov. 22-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltózádulában 328 1/6 forintot,
— egy Császári aranyért. — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr. adtak
Nov. 23-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltózádulában 329 — forintot,
— egy Császári aranyért 15 fl. 19 kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr.
Nov. 25-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltózádulában 329 — forintot. —
— egy Császári aranyért — fl. — kr. — egy Hollandus Aranyért — fl. — kr.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Budáról: — A' Mélt. és Fő Tisztelen-
dő Vurum József Jehervári Püspök? Nov. 10-
dikén végbement felszenteltetésenek ezek
a' közelebből való környűlállásai: „Reggel 9
órákor a' Fő Plébánia Templomnak balra eső
sekrestyéjébe öszve gyűlt a' Tiszt. Assistens
Papság, 's által ment tzeremoniásan onnét
a' másik sekrestyébe, a' melly jobbra esik
a' fő oltárnál; ottan fogadta a' Felszentelő
Érseket, 's azután a' nagy oltárhoz kísérte,
ki ott egy ülőhelyen felöltözött: melly
után az oltár eleibe egy székre leülvén el-
kezdette a' Felszentelést. Mindeneknek
előtte felolvastatta ő Exc.ája a' Pápai Bul-
lát, melly a' felszenteltetendő Püspöknek
kineveztetését megerősíti és felszentelteté-
sét helybenhagyja. Ennek vége lévén hal-
ható szóval elmondotta az új Püspök a' Püs-
pöki esküvést; mellyre az Examen követke-
zett; 's ugyan ez és a' következő dolgok
szokás szerént deák nyelven. A' Felszente-
lő és a' két valóságos Assistensek a' szo-
kásban lévő kérdéseket tették eleibe, a'
mellyekre való feleletek által arra kötelez-
te magát, hogy a' Sz. Evangélium és az
Anyaszentegyház rendtartásai szerént fog
éloi és oktani. Ezután hozzá fogtak a'
Felszentelő, és a' Felszenteltetendő egyszer-
re a' Nagy Mise Introitusához. (A' Nagy
Misét mind a' ketten egyszermind tartot-
ták). Azután a' Felszentelő ismét a' ma-
ga helyére ült; az új Püspök pedig az ol-
tárnál való asztalához, 's a' Nagy Misét
egész az Evangéliumig tartotta.

Ekkor a' jelenlévő Papság mind letér-
delt; az új Püspök pedig a' nagy oltár grá-
ditsain aztzra borúlt, és a' Felszentelő hoz-
zá kezdett a' minden Szentekről való Ly-
tániának imádkozásához; a' midőn azok-
ra a' szókra jött, „hogy minden holt hívek-
nek örökké való nyugodalmat adj. Ké-
rünk téged hallgass meg minket!“ ak-

kor felkelt a' két Assistens Püspökökkel
együtt, 's azokkal így imádkozott a' le bo-
rulva lévő új Püspök felett, mind annyi-
szor keresztet vetven réá: „hogy e' jelen-
való kiválasztottat † megáld; kérünk téged,
halgass meg minket!“ — hogy e' jelenvaló
Kiválasztottat † megáld, és † megszenteld; ké-
rünk téged 's a' t.“ — „hogy e' jelenvaló
Kiválasztottat † megáld, † megenteld, és
† felszenteld; kérünk téged 'sat.“ Ezek
után végig folytatták a' Lytániát. Annak
vége lévén hátúlról a' nyakára 's vállaira
tettek kinyitott Evangyeliom könyvet a' ter-
delő új Püspöknek, 's azt egy ideig rajta
tartóztatták; mellyközben a' Felszentelő és
két Assistensek kezeiket az új Püspök fejé-
re tették, 's ezt monadták hozzá: „Vedd
el a' Szent Lelket!“ Ezen szavak után ugy-
énekelt a' Felszentelő, a' mint a' Praefa-
tiót szokták, az új Püspöknek feje körül
pedig egy vászonkendőt kötöttek. Azután
a' „Jöjj-el Sz. Lélek Istent“ imádkozták,
mellyre következett a' megkenés, ekkép-
pen: A' felszentelő bémártotta a' jobb ke-
zén lévő nagy ujját a' Chrysuma-olajba, meg-
tsinálta azzal a' felszenteltetendőnek a' ki-
borotvált koronáján a' feje tetején a' Sz.
Keresztet; 's azután megkente az egész
koronáját, azonközben ezeket mondván:
„Menyei áldás által kenetessék meg és
szenteltessék fel a' fejed a' püspöki hivatal-
ra.“ Azután elvégezvén a' Felszentelő az
éneklését, a' 132-dik zsoltát elimádkoz-
ták. A' Kiválasztott, térdelve, kinyitotta
mind két kezét a' megkenetésre, azokat
a' kis ujjaknál egymás mellé tartván. A'
Felszentelő megkente azokat a' Sz. Olajba
mártott nagy újjával oly formán, hogy el-
kezdvén jobb kezén a' nagy ujján a' ke-
nést, által ment a' bal kezének mutató
újjára, 's ismét a' bal kezének nagy újjá-
ról a' jobb keze mutató újjára keresztben,
végtére megkente a' tenyereit is, 's ekkor
mondotta el a' felszentelésbeli szavakat. Erre

azután rövid imádságot mondott el; a' uj már ekkor felszentelt Püspök pedig bétette a' kezeit, a' jobbat a' balra keresztbe vetvén, egy kötöbe, melly a' nyakából függött. Ezek után megáldatott a' Pásztori Paltza, 's a' felszenteltetettnek a' kezibe adatott, ugy, hogy azt a' mutató és közép ujjja közt kellett tartania; nem különben a' Püspöki Gyűrű is megáldatott, 's ujjára tétetett. Ekkor levették a' válláról az Evangyéliomkönyvet, mellyet bezártak és a' Felszentelő a' két Püspökkel egyetemben azt, a' missiobéli szavaknak elmondása közben, a' felszentelt Püspöknek eleibe nyujtotta, a' ki azt a' nélkül hogy kezeit megnyitná, megillette. Azután megtsókolták mind a' hárman a' felszenteltetett Püspököt a' békesség tsókjával, a' fejét, és kezeit megtörölték, és a' Nagy Misét egész offertoriumig folytatták, a' Felszentelő ugyan a' püspöki ülő helyén (Faldistorium), az ujonnan felszenteltetett pedig az oltárnál lévő asztalánál. Offertorium közben által nyujtott az uj Püspök a' Felszentelőnek két fáklyát, két tzipó kenyeret, és két kis hordó bort: Mind a' ketten az Epistola felin állva a' nagy oltárnál folytatták a' nagy Misét egész communióig; ekkor a' Felszentelőtől vette az uj Püspök az Ur Vatsoráját mind két színekalatt. A' végső Evangyélium előtt megáldatott az Infula, és a' kesztyű, és az Infula az uj Püspöknek fejibe tétetett. A' Felszentelő a' jobb, az öregebbik assistáló Püspök pedig a' bal karjával fogva, leültettek őket a' Püspöki székre. Melly után a' tzeremoniás Te Deum elénekeltetett, azonközben pedig, az uj Püspök a' templom' hosszában vezetett, és áldást osztogatott a' népnek. Midőn vissza jött, a' nagy oltárnál adta a' Püspöki áldást, azután az epistola felin megállapodván, háromszori felhanyzásával és mind annyiszori térdhajtásával az *ad multos annos* szavakkal hosszas életet kívánt a' Felszentelőjének, kitől ekkor ismét egy békességi tsókot vett. Vég-

tére a' Nagy Mise és minden tzeremoniák elvégeztettek szokás szerint a' Sz. János Evangyéliumán, és a' tzeremoniázó Popság visszament a' Sekrestyébe.

B e t s.

A' múlt vásarnap', e' h. 24-dikén, méltoztatott ő Cs. K. Felsege a' Kardinalisi méltóságot nyert, *Olmützi Fejedelmi Érseknek Gróf Trautmansdorfnak*, 's a' *Gurki Fejedelmi Érseknek Gróf Salmnak*, a' Bétsi Cs. K. Burg' templomában (a' Cs. K. Udvari templomban) a' Kárdinalisi süveget feltenni, a' melly ceromonias foglalatoságban a' Cs. K. Titkos Tanácsosok, Kamarás 's egyéb udvarnok urak voltak ő Felsegék körül a' kísérek.

Császár és Csaszárné ő Felsegek, e' h. 12-dikén estve a' Kárinthiai kapunál, 16-dikán pedig a' *Wien* pataka mellett (a' nevezett kapun kívül) lévő theátromokat látogatták-meg — 17-dikben pedig a' Cs. K. *Redout* (táncos bál) szalában, az itt levő Orvosok' özvegyi institutumának felsegítésére tartatott álortzás bálban méltoztattak a' Cs. Felseges Familiával egygyütt megjelenni. Az álortzás vendégeket több mint 3000-re lehetett ezen bálban számlálni. —

Ö r ö m é n e k.

A' Párisi Arany Sasnak *Pesten* a' Nemzeti Muzumba lett Béavatásakor. Irta Ungvár Németi Tóth László.

Paríz, az uj Corinth tsinála
Magának egy nagy alkatot,
Míg a' kevély szerentse nála,
'S védelke benne lakhatott.

Laócoon, 's Nióbe képe,
A' két szerentsétlen Szülék;
Vénusz, Florencznek kintse, szép,
'S Heraelesz, egy képtördelék.

Mind a' nemes Hellász művészi',
A' nagy Művészek' tárgyaik;
'S mind Róma eltűnt vakmerészi',
Majd Francziák' zsákmányaik.

Ezek tevének Pantheonná
Egy olly derék épületet,
Mellynek varázsa vonva vonná
Magára a' tekintetet.

Imádtá ezt, mint néha Trója
Palládionját, sok vitéz;
De sok reá, mint alkatója
Gógére, régen sírva néz.

Míg nem makats negéde végre
Ugy elragadta Galliát,
Hogy tűzre, még sem büszkeségre,
Lobbantaná Adrasteát.

Meg lett! hever széllyel repedve,
A' pompaszék, 's örömszeker.
Sir népe; nints tsatára kedve.
Tsak béke kell, — nem pálmabér.

Sándor, Ferencz, Wilhelm boszúra
Gerjedt hevők pusztita itt,
Kész mind, ha kell, a' háborúra,
'S hű védni mind Jobágyait.

Ront a' Frigyes; pusztít szikrája,
Mellyet lehell, 's orrán fuvall;
De a' minek bötsét találja,
Meg hagyja béke alkuval.

Blücher Vezérnek jött eszébe
Elsőben is a' gondolat,
Hogy Jéna hídja ellenebe
Népet viszen, 's ágyút vonat.

Rohan, — de majd jegyét mutatja,
Mi engedelmes a' Derek,
A' hid lerontást elhagyatja,
Hogy Mentetettnek ismerék.

Állott Parizban, míg tiporta,
'S tiporhatá ellenfelét,
Egy büszke győzedelmi Porta,
Auszterlicz adta gógjelét

Ezt is le kell! Tsászár parantsa,
Melly Nemzetünk' hadára szól;
'S Járossy áll ki, hogy le rontsa,
'S Megfoszsa azt zsákmánytól.

De volt Magyar, ki fel keresse
Még itt is, a' Szépet, Nagyot,

'S Márjássy, a' ki meg ne vesse,
A' mit vitéze meg hagyott.

„Nagy Lélek, Árpád nyelve, karja;
Hű nemzet érzés, Férfi szív:
Ezekre esküvék Magyarja
Mind, a' ki ő alatta vív.“

Egy Sas, kinek vad körme' horga
Olly sok kegyest megvérezett,
Míg Zeusz reá vígan mosolyga,
Han! melly kevély emlékezet!

Egy Sas, kinek szárnytsattogása,
Olly messze földre hallatott,
Míg Bónapart, a' nép' Atlása
Gyámolgatá az alkatot.

Ez, a' mi bájolt; ő kivüle
Mind, a' mi tsillog, renyhe fény;
Ez volt az, a' mit meg bötsüle
A' szépet érző közlegény.

„Tíz ezret adna az Angol érte,
A' meg szerette ön-sasért:
Ne add Vitéz, akárki kérte,
Feljebb bötsüld a' földi vért.

„Sok hű Magyar, Hazád' reménye,
'S barátod is túrt a' miatt;
'S kívánja azt sok ősi kénye,
Feljebb bötsüld hív Honnodat.“

Illyen szovakkal feddi, 's inti
A' hű Magyar bajtársait,
A' hű Magyar, ki nem tekinti
Önkeble édes hasznait.

Így jött közénk a' Francz dagálya,
A' drága győzedelmi Jel,
Hogy most fogoly nyugtát találja,
Ha tépe eddig körmivel.

Miénk az annyi év Kurirja,
Láttam, mihelyt megérkezett,
A' Nemzet ékes Tárja bírja,
Hűség, 's triumfemlékezet!

Sírt Nándorunk. Márjássy serege!
A' lágy öröm hatá meg őt;
Vagy sírt, miként Caesar keserge
Pompéjon a' Tanáts előtt.

Örülnek a' Hősnek Vitézi,
Örül Hazánk, 's szép Nemzetünk,
Hogy Kintseink' Mársz is tetézi,
'S Apollal is kérkedhetünk!

A' Pári'si Sashoz Pesten, Nemzeti Könyvtárunkba lett béiktatásakor. *Cseresnyés Sándor* Orvosi Tudományt Halgató.

Sokszor követjük hasztalan, a' Reményt;
Gyanús az Érdem' - oszlopa, - töbnyire;
Fény -, Hír -, mulandó tüneményi,
A' sebesen suhanó időnek.

Mi lángra gyujtasz Győzedelemkapu, —
Melly egygy Erőszak' tetteinek hajolsz? —
Virtusz mosolyg Fél-Istenedre - - ;
'S ködbe vonúlsz vele, mint szívárvány!

A' Böles' aránya, feltör az aetherig;
Negede' szárnyán szévedez a' kevély - :
Roppant Coloszsza porba roskad; -
'S befedi czimeit, omladéka.

Himzett veszendőt képeze honnyod is,
Érisz nevelte, gőgös Arany - Madár;
Vándor szerencséd' karja tartott,
Jatszai hatalma' remek tanúját.

Ledér Varázslód' istenesült kezén;
Bájolt az ál - fény, 's rettenetes valál;
Flórentziának disze, Vénusz,
Kénytelenül leve martalékok.

Alád tiportad Laocoont, Apollt,
Alád Korintnak hajdani méneit;
'S Berlinnek ékes Győzedelmén,
Egygy ideig taposott hatalmad :

Döfffel ragadtad a' tetemes Vadat,
Melly a' Veientze századiban legelt;
Potsdám ereklyeit ki - szórták
Körmeid, a' nyugalom' porából.

Rémült előtted, a' megijedtt világ,
Kétség követte szárnya - kelésedet;
Sok könyvet ejtő hív anyának
Átka, feléd panaszos nyögést szórt! —

Füst - Láng - Jajongás - tölti - be Moszkuát, -
Hú örömmel tombola Galliád; — —
Auszterlicz, Áspern nézd katzagiák
Melly tova két haza, Pári's és Pest! —

Olympiának Rhóduszi bajnokit, —
Hármas Triumffal illeti Graecia;
'S bús Cziprus ággal váltja menten
Lachezisz, a' meg - igézte Lauruszt.

Látod Halandó! nem lehet a' szabad
Sorsot, kiszabtad fékre, szoritani;
Sándor, Ferencz, Wilhelm nevében,
Tiszteli őt, maga, a' Dicsősség.

Úgy van Szerények! Tikteket a' szelid
Érzés vezérlett; 's népeitek jusát
Rontván az ádáz, 's büszke Pári's;
Palladionja le dül előle: —

Le - vertt Chimaerán szendereg a' panasz -
Kettős örömmel tárogat a' Magyar! —
Már jásyn a' virúlt borostyán,
'S Hős Simonyk' tüze lelkesitik: —

Metséryt egygy hév gerjedelem viszi;
Erő' malasztja száll Gyulaynk felé,
'S tör, a' komor Nyugat vidékén
Óltani, a' fene Had' szikráját.

Győztek hatalmas fegyveritek Dicsők,
Mint a' temérdek Belleophon' nyila;
Kedvelli Thémisz áldozatját,
E' veletek ragyogó Hazának.

Kedves tanúja Lipsia, és Chalons,
Melly tűz hevittse még ma is a' Nemest;
Hálál örökre Vitri, 's Drezda,
Nemzetemért remekelt Vitézek! —

Sas! bird ajánlott pólczodat; én örök
Álmomra dülök, túl az Idő' - dühén;
Túl a' koros baj, 's változáson,
A' nyugalom' menedék ölébe: —

Tanítsd helyettem a' Maradékot is,
Hogy féljen által bágni Határain;
Eivész az Érdem, 's a' Szerencse,
Bár az előtt koszorú tetézte! —

*) Diágorász, 3 fiait látván Triumfsban, el' halt
örömeiben. —

N u n c i u m.

Opus, sub titulo: *Constitutio rei urbanae Regni Hungariae etc.* a revisione excelsorum dicasteriorum suae Majestati sacratissimae substratum, et ad typum clementer admissum, velut fructum longioris officiosae experientiae publicae luci tradere constituit. Operis huius tres partes sunt, in quarum I. de fundis, II. de colonis, III. de urbanae instituto agitur; quarum singula in sua capita, haec in sectiones, haec in articulos, hi denique in paragraphos subdividuntur. Brevis materiarum conspectus eo redit. Pars I. de constitutivo tam intraquam extravillano, terris arabilibus, et pratis, seu falcastris; de pascuo, de fundis extirpatitiis, remanentibus, desertis, curialibus, in hypothecatis, inscriptis, emptis, metali controversiae aut compromisso obnoxiiis, de ceteris cunctis fundorum speciebus etc. Pars II. de colonis, jobbagyionatu, iudicibus, scultetis etc. de participatione iurium dominalium colonis urbanaliter concessa, de ollis crematoriis, de beneficiis colonorum, de nona, jure montano, decima, censibus, ceterisque praestationibus et datiis, robotis item, et venatione urbanae etc. Pars III. de urbanis, eorundem differentia, de basi et systemate ejectionis constitutivi sessionalis, atque praestationum, servitutumque urbanalium, de conscriptione, classificatione, dimensione geometrica etc. de urbanalibus investigationibus — instructionibus, instrumentis, contractibus — et processibus urbanalibus, de dato et terminis b. resolutionum regiarum super regulatione urbanae quoad jurisdictiones singillative emanatarum etc.

Ex hoc brevibus attacto conspectu videre est et vastitatem et necessitatem operis urbanae; idque dicere sufficiat, opus, quod basim correlationum inter dominos terrestres, et subditos urbanales rite determinat, quod

ve hucadusque nemo in sua integritate iuris publici fecerat, merito, et utilitate sua, velut primum in suo genere, communem reportaturum approbationem.

Editionem proinde operis huius urbanae in nitida carta, octavo maiori, et novo caractere jam suscipiens, cunctos, quibus ea cordi esse potest, ad subscriptionem in via praenumerationis perhumaniter invitandos esse duxi eo addito, pretium unius exemplaris, quod tribus partibus constat, praenumerationale cum duodecim fl. V. V. penes cunctos in monarchia, praesertim in regno Hungariae dd. bibliopolas eatenus hisce condecenter requisitos, aut in locis, ubi horum defectus est, modo et occasione pro locorum adjunctis quam maxime opportuna — Viennae autem, apud me, vel etiam apud tit. d. Agentem aulicum Mathiam Gyurkovits Schauslergasse Nro. 9, usque finem febr. 1817 velut cessantis ubique locorum praenumerationis terminum, deponi posse, submissisque per dictos dd. bibliopolas Viennam tempestive pecuniis, designato etiam in subsidium et comissionem eatenus Bibliopolo d. Geistingner am Kohlmarkt, opus, una cum perfecto indice, cujus impressio mense Martio 1817 terminabitur, circiter 42 — 46 phyllarum, in signum authenticae originalis praevia impressione meorum insignium provisum, respectivis dd. praenumerantibus per concernentes dd. bibliopolas, pro data aut accepta invitatione consignabitur. Evoluta praenumerationis termino pretium unius exemplaris erit altius.

Viennae die 21. 8bris 1816.

Carolus Pauly,

ad excelsam Cancellariam r. b. a.
Concipista aulicus.

Habitat in Mülkerhof Nro. 111.